EVROPSKA
KOMISIJA

Strasbourg, 22.11.2022
COM(2022) 782 final

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

o ekonomski politiki euroobmočja

{SWD(2022) 382 final}

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

o ekonomski politiki euroobmočja

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 136(1) v povezavi s členom 121(2) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik[1] ter zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij[2] in zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

po posvetovanju z Ekonomsko-finančnim odborom,

po posvetovanju z Odborom za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Gospodarsko okrevanje euroobmočja po pandemiji COVID-19 so prekinili številni zunanji šoki. Zaradi odločnega odziva ekonomske politike na nacionalni ravni in ravni EU ter odpravi zajezitvenih ukrepov je euroobmočje v letih 2021 in 2022 zabeležilo trdno rast BDP v višini 5,3 % oziroma 3,2 %. Trg dela se je prav tako izkazal za odpornega, pri čemer naj bi brezposelnost v letu 2022 dosegla rekordno nizko stopnjo 6,8 %. Vendar so povišanje svetovnih cen energije, povečana negotovost in motnje v dobavni verigi, ki jih je povzročila ruska vojna agresija proti Ukrajini, v drugi polovici leta 2022 povzročili očitno upočasnitev gospodarske aktivnosti, energetska kriza pa je privedla do znižanja ocene za napovedi za leto 2023. Na splošno naj bi se rast BDP v euroobmočju v letu 2023 zmanjšala na samo 0,3 %, nato pa naj bi v letu 2024 spet dosegla 1,5 %. Trg energije in drugi trgi primarnih proizvodov spodbujajo inflacijo, ki se je sčasoma razširila na druga področja in v letu 2022 dosegla 8,5 %. V prihodnjih mesecih naj bi ostala povišana, pri čemer naj bi v letu 2023 ostala pri 6,1 %, nato pa naj bi se v letu 2024 znižala. Trgi dela naj bi ostali trdni, saj povpraševanje po delovni sili ostaja visoko. Velik delež podjetij še vedno poroča o pomanjkanju delovne sile, brezposelnost pa naj bi se naslednje leto le zmerno povišala, nato pa naj bi se v letu 2024 ponovno znižala. Nominalna rast plač naj bi se v letu 2023 povečala, vendar naj bi ostala pod inflacijo,

[1] UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

[2] UL L 306, 23.11.2011, str. 25.

kar bi povzročilo zmanjšanje kupne moči gospodinjstev. V tem okviru se je presežek na tekočem računu euroobmočja zmanjšal v skladu z vse slabšo energijsko bilanco, v prihodnje pa bo nominalna depreciacija eura v primerjavi z ameriškim dolarjem in nekaterimi drugimi valutami od druge polovice leta 2021 verjetno le zmerno spodbudila konkurenčnost glede na visoke stroške energije.

(2) Poslabšanje makroekonomskih razmer in velike razlike v cenah med državami članicami ogrožajo konvergenco dohodkov in poslovnih ciklov v euroobmočju. Čeprav je pandemija COVID-19 povzročila velike, čeprav večinoma prehodne razlike v makroekonomski uspešnosti, je imela omejen in začasen učinek na sinhronizacijo poslovnih ciklov. Energetska kriza prinaša nove heterogene makroekonomske učinke v euroobmočju. Zaradi razlik med državami v mešanicah virov energije in politikah za ublažitev učinka energetskega šoka so se v euroobmočju pojavile velike razlike v skupni in osnovni stopnji inflacije. Višje cene energije in pritiski v oskrbovalni verigi so neenakomerno vplivali na predelovalne dejavnosti in storitve v državah članicah euroobmočja ter lahko privedejo do različnega razvoja relativne konkurenčnosti. Razpoložljivi kazalniki kažejo, da so bile vrzeli v konkurenčnosti v euroobmočju doslej omejene, razlike v saldu tekočih računov v euroobmočju pa so se v zadnjem času povečale, in sicer predvsem zaradi vse slabših energijskih bilanc.

(3) Za zagotovitev ustreznega odziva politike na vse slabše gospodarske obete in visoko inflacijo je treba denarne in fiskalne politike ustrezno umeriti in uskladiti. Pri normalizaciji denarne politike je treba obravnavati visoko in različno inflacijo ter morebitna tveganja neupravičene in neurejene tržne dinamike, ki resno ogrožajo učinke denarne politike na gospodarstvo v euroobmočju. V sedanjih razmerah bi široka fiskalna ekspanzija v podporo povpraševanju še povečala inflacijski pritisk v času, ko je javni dolg v več državah članicah euroobmočja povišan. Za to so potrebne fiskalne politike, ki se po državah članicah ustrezno razlikujejo glede na gospodarske in fiskalne razmere, kot je julija 2022 priporočil Svet[3]. Poleg tega bi morale biti države članice pripravljene prilagoditi trenutno porabo spreminjajočim se razmeram. Hkrati so potrebni ciljno usmerjeni in začasni fiskalni ukrepi, ki podpirajo ranljive osebe in podjetja, med drugim tudi zaradi ohranjanja delovnih mest in človeškega kapitala, ter ohranjajo cenovne signale in zagotavljajo spodbude za zmanjšanje porabe energije. Tesno usklajevanje odzivov politike med državami članicami ostaja ključnega pomena. Politike trga dela in socialne politike so prav tako ključnega pomena za obravnavanje socialnih posledic visoke inflacije. Povprečne plače v letu 2022 ne dohajajo inflacije. V prihodnje je treba gibanja plač skrbno uravnotežiti, da bi se zaščitila kupna moč zaposlenih (s poudarkom na zaposlenih z nizkimi dohodki), pri tem pa preprečiti tveganje, da bi plače prispevale k inflaciji in poglobile nastajajoče razlike v konkurenčnosti v euroobmočju in po svetu. Dejavno vključevanje socialnih partnerjev pomaga opredeliti izzive, med drugim tudi posebne izzive za monetarno unijo, izboljšuje rešitve politike in zagotavlja širšo odgovornost za agendo o ekonomski in socialni politiki. K nižji inflaciji lahko prispevajo tudi politike na strani ponudbe, in sicer s pospeševanjem kopičenja alternativnih virov

[3] Priporočila Sveta z dne 12. julija 2022 v zvezi z nacionalnimi reformnimi programi za leto 2022 in mnenji Sveta o programih stabilnosti za leto 2022 (UL C 334, 1.9.2022).

energije, krepitvijo konkurence, boljšim razporejanjem virov in podpiranjem rasti produktivnosti. Tveganja za finančno stabilnost zahtevajo stalno spremljanje.

(4) Mehanizem za okrevanje in odpornost ter skladi kohezijske politike so ključna orodja za povečanje odpornosti euroobmočja in podpiranje konvergence. Izvajanje mehanizma za okrevanje in odpornost v državah članicah euroobmočja dobro napreduje, saj je bilo po izpolnitvi mejnikov in ciljev v obliki predhodnega financiranja izplačanih že več kot 128 milijard EUR. Od izbruha pandemije je bilo v okviru programov kohezijske politike državam članicam euroobmočja izplačanih več kot 82 milijard EUR. Mehanizem za okrevanje in odpornost ter skladi kohezijske politike prispevajo k prednostnim nalogam politike euroobmočja na več načinov. Oboji podpirajo gospodarsko aktivnost z dodatnimi naložbami, dolgoročno pa naj bi načrtovane naložbe in strukturne reforme podpirale zeleni in digitalni prehod ter hkrati spodbujale večjo rast produktivnosti in potencialnega BDP. Velik delež naložb in reform, ki se izvajajo v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost, je pomemben za izvajanje prednostnih nalog politike euroobmočja, opredeljenih v prejšnjih priporočilih za euroobmočje. V skladu s tem je nadaljnje izvajanje načrtovanih reform in naložb na podlagi predvidenega časovnega načrta bistvenega pomena za ohranitev zagona reform.

(5) Za zagotovitev doslednega odziva ekonomske politike na ravni EU letni pregled trajnostne rasti[4] določa ključne prednostne naloge politike in smernice za prihodnje leto. Letni pregled trajnostne rasti je v skladu s cilji trajnostnega razvoja in temelji na štirih razsežnostih konkurenčne trajnosti, in sicer okoljski trajnostnosti, pravičnosti, produktivnosti in makroekonomski stabilnosti. Poročilo o mehanizmu opozarjanja[5] vsebuje analizo Komisije o morebitnih makroekonomskih neravnotežjih, ki bi lahko ovirala pravilno delovanje gospodarstev držav članic, ekonomske in monetarne unije ter celotne Unije.

(6) Hitro povečanje inflacije v preteklem letu je spodbudilo hitro prilagoditev naravnanosti denarne politike po vsem svetu. Evropska centralna banka (ECB) je začela normalizirati denarno politiko, da bi zagotovila pravočasno vrnitev inflacije na srednjeročni cilj 2 %. Poleg tega je navedla, da se bo normalizacija obrestnih mer nadaljevala ob upoštevanju razvoja gospodarskih podatkov. Omejitve ponudbe imajo pomembno vlogo pri nedavnem dvigu inflacije, zaradi razlik v inflaciji pa je izvajanje denarne politike zahtevnejše. Enakomerni učinki naravnanosti politike na gospodarstvo v euroobmočju so predpogoj za to, da lahko denarna politika izpolni svoj mandat.

(7) Fiskalna naravnanost euroobmočja, merjena kot sprememba neto primarnih odhodkov v primerjavi s povprečno potencialno rastjo, naj bi bila v letu 2022 ekspanzivna, v letu 2023 pa pretežno nevtralna, kar je pogojeno z načrtovano odpravo ukrepov, povezanih z energijo. V letu 2023 bi se morala fiskalna politika izogibati povečanju inflacijskih učinkov trenutnih šokov na strani ponudbe, širše osnovana fiskalna spodbuda za gospodarstvo pa tako na nacionalni ravni kot tudi na ravni celotnega euroobmočja ni upravičena. Izziv je še posebej pereč za države

[4] Letni pregled trajnostne rasti 2023 (COM(2022) 780).
[5] Poročilo o mehanizmu opozarjanja za leto 2023 (COM(2022) 781).

članice, ki se soočajo z visoko osnovno inflacijo, med drugim tudi zaradi resnih gospodarskih in socialnih težav, ki jih povzroča zmanjševanje kupne moči zaposlenih, zlasti tistih z nizkimi dohodki. Poleg tega bi morala fiskalna politika ostati preudarna ter povezovati večje naložbe in nadzorovanje rasti neto tekočih primarnih odhodkov. V zvezi s tem je pričakovano nadaljnje povečanje črpanja iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter nacionalno financiranih naložb v državah članicah skladno s potrebo po povečanju javnih naložb za zeleni in digitalni prehod ter za energetsko varnost. Hkrati bi prožnost fiskalne politike pomagala pri odzivanju na veliko negotovost in velika negativna tveganja za gospodarske obete ter ne bi ogrozila spodbud za energijski prehod. Posledica pandemije COVID-19 je rekordno visok dolg v euroobmočju, pri čemer naj bi javni dolg v večini držav članic euroobmočja ostal veliko višji od ravni pred pandemijo. Medtem ko so se kratkoročna tveganja glede vzdržnosti večinoma zmanjšala, so srednje- in dolgoročnejša tveganja v več državah članicah še vedno velika, povišanja obrestnih mer pa bodo sčasoma prispevala k večjemu bremenu dolga.

(8) Države članice euroobmočja so v odziv na povišanje cen energije sprejele ukrepe, ki naj bi v letu 2022 znašali 1,25 % BDP, v letu 2023 pa do 1 %, pri čemer je pričakovano zmanjšanje odvisno od gibanja cen energije in načrtovane odprave s tem povezanih ukrepov. Doslej sprejeti ukrepi so namenjeni predvsem ublažitvi povišanj cen, le 20 % pa je ciljno usmerjenih dohodkovnih ukrepov. Fiskalne stroške takih podpornih ukrepov je treba omejiti, pri čemer je treba upoštevati njihov distribucijski učinek po različnih dohodkovnih razredih, učinek na povpraševanje po energiji, morebitna izkrivljanja na enotnem trgu in negativne učinke prelivanja med državami. V ta namen se je treba dogovoriti o skupnem pristopu. Pri tem je lahko koristen dvostopenjski model za določanje cen energije, pri katerem imajo ranljivi odjemalci koristi od reguliranih cen do določene ravni porabe. Poleg začasnih energetskih ukrepov lahko javne naložbe pomagajo okrepiti energetsko varnost in zeleni prehod. Od svetovne finančne krize se euroobmočje sooča z nizkimi ravnmi zasebnih in javnih naložb. Ukrepi politike, sprejeti v odziv na krizo zaradi COVID-19, so z izjemno podporo iz instrumenta NextGenerationEU pomagali ohraniti raven javnih naložb, kar je pozitivno vplivalo na potencialno rast, zlasti v državah članicah z največjim bremenom javnega dolga. Nadaljnje javne naložbe, zlasti z izvajanjem načrtov za okrevanje in odpornost, programov kohezijske politike ter nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov, ki jih morajo države članice posodobiti do junija 2023, so ključne za trajnostno in usklajeno rast ter za doseganje zelenega in digitalnega prehoda.

(9) Komisija je 9. novembra 2022 objavila sporočilo o usmeritvah za reformo okvira ekonomskega upravljanja EU[6], da bi se izboljšala učinkovitost gospodarskega nadzora in usklajevanja politik v Uniji. Cilj sporočila je opredeliti enostavnejšo in povezano strukturo makrofiskalnega nadzora, da bi se zagotovila vzdržnost dolga ter spodbudila trajnostna in vključujoča rast. Glavni elementi predloga so namenjeni poenostavitvi okvira, izboljšanju nacionalne odgovornosti in krepitvi izvrševanja. V sporočilu je predlagano, da bi fiskalne usmeritve temeljile na srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtih, ki bi jih predlagale države članice, v preglednem skupnem okviru

[6] Sporočilo o usmeritvah za reformo okvira ekonomskega upravljanja EU (COM(2022) 583 final).

EU. Ti načrti bi združili fiskalne, reformne in naložbene zaveze, ki bi podpirale vzdržnost dolga in trajnostno rast ter odražale prednostne naloge EU in nacionalne prednostne naloge. Reformne in naložbene zaveze, ki bi jih sprejel Svet, bi omogočile daljše obdobje fiskalne prilagoditve. Okvir bi se ob ohranjanju referenčnih vrednosti iz Pogodbe (3 % BDP za primanjkljaj in 60 % BDP za dolg) zanašal na spremljanje, ki bi bolj temeljilo na tveganju, pri čemer bi bil poudarek na vzdržnosti dolga. Kar zadeva postopek v zvezi z makroekonomskimi neravnotežji, je v sporočilu predlagan bolj v prihodnost usmerjen okvir, da bi se lahko opredelila nastajajoča tveganja že med njihovim razvojem. Ocena obstoja neravnotežij bi še naprej temeljila na treh merilih, in sicer glede resnosti, razvoja in odziva politike, vendar bi imeli merili glede razvoja in odziva politike zadevne države članice v oceni večjo težo.

(10) Trg dela v euroobmočju se je zaradi politične podpore med krizo zaradi COVID-19 izkazal za izjemno odpornega. V prvem četrtletju leta 2022 je skupno število opravljenih ur preseglo ravni pred pandemijo, zaposlenost pa je v prvi polovici leta 2022 še naprej rasla in v drugem četrtletju leta 2022 dosegla zgodovinsko visoke ravni, s čimer se je stopnja brezposelnosti znižala na 6,8 %, kar je najnižja raven od uvedbe eura. Kljub temu še vedno obstajajo možnosti za izboljšanje, in sicer v zvezi z vključevanjem žensk, mladih, invalidov in ranljivih skupin na trg dela. V prihodnje naj bi pričakovana upočasnitev gospodarske aktivnosti negativno vplivala na zaposlitvene možnosti, pri čemer naj bi se stopnja brezposelnosti v letih 2023 in 2024 nekoliko povišala. Ni veliko dokazov, da je kriza zaradi COVID-19 povzročila strukturno poslabšanje težav s povezovanjem ponudbe delovnih mest in povpraševanja po njih. Vendar obstajajo znatne razlike na trgu dela med državami članicami in sektorji. Od leta 2019 je bilo največ delovnih mest ustvarjenih na področju informacijske tehnologije in strokovnih storitev, medtem je bila na področju prevoza, nastanitve in živil zabeležena izguba delovnih mest. Na utesnjevanje trgov dela v euroobmočju bodo verjetno vplivale tudi demografske spremembe. Ustrezne in učinkovite naložbe v kakovostno izobraževanje in usposabljanje v vseh starostih bodo ključne za ublažitev sedanjega in prihodnjega pomanjkanja spretnosti. Rast plač se je v letu 2022 nekoliko povečala, kar je privedlo do skupnega povišanja stroškov dela na enoto. Vendar je na splošno ostala zmerna in naj bi ostala precej pod inflacijo. Realna sredstva za zaposlene naj bi se v letu 2022 skrčila za 2,8 %, v letu 2023 pa za dodatnih 0,9 %, medtem ko naj bi bil v letu 2024 povrnjen del izgube. Zasidrana inflacijska pričakovanja imajo ključno vlogo pri zmanjševanju tveganj, da bi hitro povečanje zahtev po višjih plačah prispevalo k dodatnemu povečanju inflacije.

(11) Strukturne reforme, vključno s tistimi, ki se izvajajo v okviru evropskega zelenega dogovora ali podpirajo v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost ter načrta REPowerEU, so ključne za okrepitev enotnega trga in odpornosti gospodarstev euroobmočja. Nadaljnje izboljšanje poslovnega okolja, med drugim tudi z zmanjšanjem ovir za naložbe in prerazporeditvijo kapitala, posodobitvijo javnih uprav, odpravo omejevalnih regulativnih okvirov in pospešitvijo izdajanja dovoljenj, lahko poveča produktivnost in rast. Reforme so skupaj z naložbami ključnega pomena za dokončanje zelenega in digitalnega prehoda, zlasti za izboljšanje energijske učinkovitosti, podpiranje razogljičenja, povečanje ponudbe ter uvajanja energije iz obnovljivih virov in tehnologij čiste energije ter podpiranje izpopolnjevanja in preusposabljanja. Zaradi hitrega in vztrajnega povišanja cen energije so poslovni modeli energetsko intenzivnih panog ter malih in srednjih podjetij pod pritiskom, kar vpliva na delovna mesta in človeški kapital. Učinkovite

ureditve v zvezi z insolventnostjo lahko podprejo prehod in olajšajo prerazporeditev sredstev. Te ureditve se v euroobmočju še vedno zelo razlikujejo, povečanje njihove učinkovitosti in skladnosti pa bi podprlo gospodarsko prilagoditev in enotni kapitalski trg.

(12) Doslej je bančni sektor v letu 2022 pokazal, da je na splošno odporen. Čeprav je bančni sektor euroobmočja kot celota dobro kapitaliziran in se je dobičkonosnost od leta 2021 izboljšala, lahko močno poslabšanje makroekonomskih obetov skupaj z naraščajočimi obrestnimi merami privede do slabše kakovosti sredstev. Glede na strožji dostop do posojil so pravočasno spremljanje tveganj, proaktivno sodelovanje z dolžniki in aktivno upravljanje nedonosnih posojil pomembni za ohranitev sposobnosti bank za financiranje gospodarstva. Odpornost kreditnih institucij lahko ovirajo strukturni dejavniki, vključno s presežno zmogljivostjo in konkurenco s strani novih ponudnikov finančnih storitev. Na finančnih trgih se lahko pojavijo tudi druga tveganja. Zlasti višje premije za tveganje in zaostrovanje likvidnostnih pogojev lahko povzročijo padec cen sredstev. Zaradi pozivov h kritju lahko to povzroči dodatne pritiske, ki presegajo likvidnostne težave, s katerimi se že soočajo nekatera energetska podjetja. Prav tako je treba pozorno spremljati, kako se trg stanovanjskih in poslovnih nepremičnin odziva na povišanja obrestnih mer, saj lahko naraščajoče hipotekarne obrestne mere in vse slabše zmogljivosti za servisiranje dolga povzročijo pritisk na nižanje cen stanovanjskih nepremičnin in ciklična tveganja. Poleg tega je treba več pozornosti nameniti povečanim kibernetskim tveganjem, pri čemer bo nedavno sprejeta uredba o digitalni operativni odpornosti okrepila odpornost finančnih podjetij na tveganja, povezana z informacijskimi in komunikacijskimi tehnologijami. Evropski odbor za sistemska tveganja je septembra 2022 izdal opozorilo, v katerem je institucije iz zasebnega sektorja, udeležence na trgu in ustrezne organe pozval, naj se še naprej pripravljajo na morebitna tveganja nastopa malo verjetnih dogodkov[7].

(13) Euroskupina se je junija 2022 dogovorila, da bi se bilo treba pri delu v zvezi s prihodnostjo bančne unije osredotočiti na krepitev skupnega okvira za upravljanje bančnih kriz in nacionalnega sistema jamstva za vloge, da bi se zagotovil okvir, ki je primeren za vse vrste bank. Euroskupina se je zavezala, da bo pregledala stanje bančne unije in sporazumno opredelila nadaljnje ukrepe v zvezi z drugimi nerešenimi elementi za okrepitev in dokončanje bančne unije. Komisija je napovedala, da namerava v začetku leta 2023 pripraviti zakonodajni predlog o kriznem upravljanju in jamstvu za vloge. Spremembe okvira za krizno upravljanje in jamstva za vloge lahko pripomorejo k večji odpornosti bančnega sektorja euroobmočja. Komisija je napovedala tudi, da bo v prvi polovici leta 2023 predložila zakonodajni predlog, ki bo vzpostavil digitalni euro in urejal njegove temeljne vidike, da bi lahko ECB uvedla digitalni euro v letu 2026. Digitalni euro, ki bi dopolnjeval gotovino, bi lahko zagotovil več koristi za gospodarstvo euroobmočja. Podpiral bi zlasti digitalizacijo gospodarstva in inovacije na področju plačil male vrednosti. Čeprav je mednarodna vloga eura v zadnjih letih ostala na splošno stabilna, bi jo bilo mogoče okrepiti. Glede na trenutne geopolitične razmere bi se lahko z razvojem digitalnega eura tudi

[7] Opozorilo Evropskega odbora za sistemska tveganja z dne 22. septembra 2022 o ranljivostih v finančnem sistemu Unije (ESRB/2022/7).

povečala gospodarska in finančna avtonomija euroobmočja in Unije ter izboljšala svetovna finančna stabilnost –

PRIPOROČA:

Države članice euroobmočja bi morale v obdobju 2023–2024 vsaka posebej, med drugim z izvajanjem svojih načrtov za okrevanje in odpornost, in skupaj v okviru Euroskupine ukrepati tako, da:

1. nadaljujejo z usklajevanjem fiskalnih politik v državah članicah za podporo pravočasni vrnitvi inflacije k srednjeročnemu cilju ECB v višini 2 %; se v letu 2023 vzdržijo širše osnovane podpore skupnemu povpraševanju, hkrati pa fiskalne ukrepe usmerjajo v obravnavo učinka visokih cen energije na ranljiva gospodinjstva in podjetja; dosežejo dogovor o skupnem pristopu in zlasti nadomestijo širše osnovane cenovne ukrepe s stroškovno učinkovitim dvostopenjskim določanjem cen energije, ki zagotavlja spodbude za prihranke energije; opredelijo ustrezno diferencirane srednjeročne fiskalne strategije za zagotovitev vzdržnosti dolga in trajnostno povečanje potenciala rasti, in sicer s postopno konsolidacijo za doseganje preudarnih srednjeročnih fiskalnih položajev ter naložbami in reformami;

2. ohranijo visoko raven javnih naložb, potrebnih za okrepitev gospodarske in socialne odpornosti ter podporo zelenemu in digitalnemu prehodu, med drugim tudi zaradi večje energijske učinkovitosti in prehoda na obnovljive vire energije; izvajajo programe kohezijske politike ter načrte za okrevanje in odpornost, pri tem pa zagotovijo pravočasno izvedbo reform in naložb ter poskrbijo, da so posodobitve načrtov ciljno usmerjene in ne zmanjšujejo splošnih ambicij; sprejmejo nadaljnje ukrepe, med drugim tudi v okviru načrta REPowerEU, za pospešitev prehoda na čisto energijo in povečanje energetske neodvisnosti Unije;

3. v skladu z nacionalnimi praksami in ob upoštevanju vloge socialnih partnerjev podpirajo razvoj plač, ki blaži izgubo kupne moči zaposlenih, zlasti delavcev z nizkimi dohodki, hkrati pa odraža srednjeročni razvoj produktivnosti in omejuje sekundarne učinke na inflacijo; razvijejo in po potrebi prilagodijo sisteme socialne podpore za pomoč ranljivim gospodinjstvom pri spopadanju z energetskim šokom ter zelenim in digitalnim prehodom, pri tem pa obravnavajo povečano tveganje revščine; nadalje izboljšajo aktivne politike trga dela in sprejmejo ukrepe za obravnavanje pomanjkanja spretnosti; zagotovijo učinkovito vključevanje socialnih partnerjev v oblikovanje politik in okrepijo socialni dialog;

4. zagotovijo, da je podpora podjetjem, zlasti malim in srednjim podjetjem, ki so pod finančnim pritiskom zaradi energetske krize, stroškovno učinkovita, začasna in usmerjena na podjetja, ki so sposobna preživeti. Zagotovljena podpora bi morala ohraniti spodbude za energijsko učinkovitost, enake konkurenčne pogoje in celovitost enotnega trga, med drugim tudi prek začasnega kriznega okvira za državno pomoč; povečajo učinkovitost insolvenčnih okvirov, in sicer tako, da zagotovijo, da ti okviri učinkovito in pravočasno obravnavajo stečaj in prestrukturiranje podjetij; prispevajo k napredku pri vzpostavljanju unije kapitalskih trgov;

5. ohranijo makrofinančno stabilnost in kreditne kanale za gospodarstvo ter še naprej podpirajo finančno povezovanje; spremljajo tveganja, povezana zlasti z napetostmi v energetskem sektorju, naraščajočimi obrestnimi merami, nedonosnimi sredstvi in razvojem na nepremičninskih trgih; še naprej dejavno sodelujejo pri pripravljalnem delu za uvedbo digitalnega eura.

Pri nadaljnjih korakih za poglobitev ekonomske in monetarne unije (EMU) bi bilo treba upoštevati izkušnje, pridobljene pri oblikovanju in izvajanju celovitega odziva ekonomske politike Unije na krizo zaradi COVID-19, vključno z mehanizmom za okrevanje in odpornost ter pregledom ekonomskega upravljanja. Napredek pri poglabljanju EMU bi bilo treba nadaljevati ob polnem spoštovanju enotnega trga Unije ter na odprt in pregleden način za države članice, ki niso v euroobmočju.

V Strasbourgu,

Za Svet
predsednik